

Petržalské bunkre sa darí zachraňovať, rekonštruujú ďalšie tri

(07.03.2013; www.bratislavskenoviny.sk; s. -; Polanský Slavo)

S myšlienkou zachrániť vojenské bunkre, ktoré tvorili v **Petržalke** dômyselný obranný systém bunkrov a malých betónových pevností pozdĺž hranice s Rakúskom, prišiel v roku 2009 bratislavský fotoreportér Miroslav Košírer. Najskôr inicioval obnovu zabudnutého vojenského cintorína padlým v 1. svetovej vojne, po jeho rekonštrukcii prišiel s nápadom zachrániť a opraviť chátrajúce bunkre, kde našli útočisko bezdomovci a narkomani.

"Vedel som, že tieto bunkre existujú, ale počas socializmu som sa tam nedostal, ani ako reportér. Bolo to hraničné pásmo a tam sa nedostal hocikto. Po revolúcii som si bol pozrieť vojenský cintorín, ktorý bol zdevastovaný a zničený. Upozornil som na to mesto, začal sa o to zaujímať vtedajší námestník primátora Štefan Holčík a postupne ho mesto zrekonštruovalo a obnovilo. Chodil som tam pravidelne a dokumentoval som priebeh jeho obnovy. Keď sa blížil záver prác, náhodou som neďaleko objavil najväčší bunker **petržalského opevnenia BS-8 "Hřbitov"**. Zacítil som dym a tak som sa išiel pozrieť, čo tam horí. Vyliezol na taký kopček a pozerám, že to je bunker. Dole si nejakí chalani opekali klobásky a varili heroín. Povedal som to robotníkom na cintoríne a oni, že o bunkri vedia, ale nechodia tam, lebo sú tam narkomani. Vrátil som sa tam asi o týždeň a povedal som, že som prišiel s fotoaparátom, lebo majú prísť kukláči. Pochopili, že je zle, tak ušli. Z motorky som zobral zámok, bunker som zamkol a odvtedy bol od nich pokoj," spomína Miroslav Košírer na objavenie najväčšieho z pätnástich **petržalských bunkrov**, ktoré tu po roku 1933 vybudovala československá armáda. Opevnenia sa mali budovať až do roku 1951, po "Mníchove" a rozdelení Československa boli práce na tomto obrannom systéme zastavené.

Po roku 1945 boli bunkre prezbrojené a slúžili pohraničníkom až do roku 1989. Po páde Železnej opony sa armáda prestala o bunkre starať a tie sa stali terčom zberateľov vojenskej histórie a železného šrotu. Dvadsať rokov bunkre chátrali a nikto o ne nejavil záujem. A to aj napriek tomu, že stále boli majetkom štátu a formálne boli v správe československej a neskôr slovenskej armády.

Miroslav Košírer založil občianske združenie **Zachráňme petržalské bunkre**, ktoré sa pustilo do obnovy najväčšieho z **petržalských bunkrov**. "Začali sme ho čistiť, maľovať. Postupne sa pridali **petržalskí** študenti, dôchodcovia. Vyčistili sme studňu, urobili sme tam elektrické rozvody napojené na agregát. Postupne sme tam dovliekli rôzne vojenské artefakty, ktoré chodíme kupovať najmä na burzy do Česka. Po dvoch rokoch sa začali o ostatné bunkre zaujímať ďalší nadšenci, ktorí si tiež založili občianske združenia, dohodli sa rovnako ako my s armádou a začali ich postupne opravovať. Partia asi 15 chalánov obnovuje bunker BS-4 "Lány", ktorý je pri hraničnom priechode **Petržalka** - Berg. Robia ho do podoby v roku 1938. Táto štvorka je hotová na 80 percent, okrem toho sa robí trojka a dvojka, keď sa dokončia, začne sa robiť jednotka," prezrádza Miroslav Košírer. Priestory zrekonštruovaného bunkru BS-4 budú slúžiť Múzeu historickej bojovej techniky.

Petržalské opevnenie sa začína na dunajskom nábreží v Pečnianskom lese, kde je jednotka: BS-1 "Štĕrkoviště", nasleduje dvojka: BS-2 "Mulda" a postupne ďalšie. Celkovo ich bolo pätnásť, dva z nich však boli zničené. Línia bunkrov sa ťahá od Pečnianskeho lesa až po Starý háj. Zrenovovaný bunker BS-8 slúži ako múzeum na vzdelávanie detí, mládeže a verejnosti. Cieľom združenia je doplniť múzeum historickými exponátmi, výzbrojou, uniformami a vojenskou technikou. Doteraz navštívilo bunker BS-8 okolo 18-tisíc návštevníkov nielen z **Petržalky** a z Bratislavy, ale z celého Slovenska a aj zo zahraničia.

"Obetoval som tomu veľa. Veľa vlastných peňazí, veľa času, ale neľutujem to. Bunker je otvorený pre verejnosť, vyberáme dobrovoľné vstupné. Niečo stojí aj prevádzka. Niekedy sa peniaze na liter benzínu do agregátu zbierajú aj tri dni. Keď prídu návštevníci, chcú niečo vidieť, tak musíme svietiť. A to všetko niečo stojí," vysvetľuje Miroslav Košírer. Kompletná obnova jedného bunkra vyjde na 30-50-tisíc eur. Aj preto trvá ich obnova niekoľko rokov. Desiatky nadšencov to robia vo voľnom čase a bez nároku na odmenu.

Občianskemu združeniu sa teda darí bunkre zachraňovať. Armáda ich dala oceniť a plánuje niektoré z nich dokonca predať. Podmienkou by však malo byť, že budú zachované a zrekonštruované. Tri z nich by mal do správy prevziať Vojenský historický ústav, ktorý bol od začiatku nápomocný nadšencom pri ich obnove.

Ďalším z plánov Miroslava Košírera je dostať k obnoveným bunkrom cyklotrasy, aby rekreační cyklisti pri poznávaní Slovenska a Bratislavy spoznali aj vojenskú históriu **petržalského** opevnenia. Podobný systém menších bunkrov lemuje aj rieku Moravu od **Devína** až po hranicu s Česku republikou. Na slovenskom brehu Moravy ich je kolo tridsiatky. "Na Slovensku by to mohol byť prvý náučný cyklochodník vojenskej histórie, ktorý by pripomínal všetkých tých, ktorí pre našu slobodu obetovali so zbraňou v ruke svoj život," tvrdí Miroslav Košírer.